

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการประเมินเพิ่มผลงานและการพัฒนาแนวทางการใช้ประโยชน์จากการประเมินเพิ่มผลงานโดยใช้สารสนเทศที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและการประเมินอภิमानมีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินเพิ่มผลงานด้วยวิธีการวิเคราะห์อภิमानและการวิเคราะห์เนื้อหา และเพื่อทำการประเมินงานประเมิน (evaluation of evaluation) หรือการประเมินอภิमान (metaevaluation) จากรายงานวิจัยและการศึกษาภาคสนาม (field study) จากกลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการประเมินเพิ่มผลงานในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา จากนั้นสังเคราะห์เพื่อพัฒนากระบวนการประเมินเพิ่มผลงานและแนวทางการใช้ผลการประเมินเพิ่มผลงานที่เหมาะสม ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการประเมินและการใช้ประโยชน์ผลการประเมินเพิ่มผลงานโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีการดำเนินการ 3 ขั้นตอนใหญ่ คือ 1) การสังเคราะห์เอกสารและรายงานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิमानและด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา 2) การประเมินอภิमानจากรายงานวิจัยและการศึกษาภาคสนาม และ 3) การพัฒนาและการตรวจสอบกระบวนการประเมินเพิ่มผลงาน

ประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย การสังเคราะห์เอกสารและรายงานวิจัย ประชากรประกอบด้วย เอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินเพิ่มผลงาน จำแนกได้ดังนี้ หนังสือ/ตำรา จำนวน 13 เล่ม บทความวิชาการ จำนวน 17 เรื่อง รายงานวิจัย จำนวน 19 เล่ม

การประเมินอภิमान ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย รายงานวิจัยจำนวน 19 เล่ม ครูผู้สอนที่ใช้การประเมินเพิ่มผลงานในกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 24 คน

การตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการ ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบจำนวน 12 ท่าน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1. การสังเคราะห์เอกสารและรายงานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิमान

จากรายงานวิจัยจำนวน 19 เล่มนำมาคำนวณค่าขนาดอิทธิพลได้เพียง 12 เล่ม รวมค่าขนาดอิทธิพลและค่าขนาดอิทธิพลที่ปรับแก้แล้ว จำนวน 79 ค่า ค่าขนาดอิทธิพลที่ปรับแก้แล้วมีค่าเฉลี่ย 0.98 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.15 การกระจายของค่าขนาดอิทธิพลมีลักษณะเบ้ขวาหรือเบ้บวก (2.14)

มีค่าความโค้งค่อนข้างมาก (12.16) แสดงว่าการทดลองที่ใช้การประเมินเพิ่มผลงานมีประสิทธิภาพค่อนข้างสูง กล่าวคือ นักเรียนกลุ่มที่ใช้การประเมินเพิ่มผลงานมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ไม่ใช้การประเมินเพิ่มผลงาน

ตอนที่ 2 การประเมินอภิमान

ผลการประเมินอภิमानงานประเมินเพิ่มผลงานจำนวน 43 ราย (จากรายงานวิจัย 19 เล่ม และจากการศึกษาภาคสนามโดยการสอบถามและสัมภาษณ์ครูผู้สอน 24 คน) พบว่า คะแนนคุณภาพมาตรฐานการประเมินโดยรวมของรายงานวิจัยและจากการศึกษาภาคสนามส่วนมาก (ร้อยละ 48.8) มีค่าต่ำกว่าร้อยละ 60

เมื่อพิจารณาคุณภาพมาตรฐานรายด้าน

1. ด้านอรรถประโยชน์ พบว่า การประเมินเพิ่มผลงานส่วนมาก (ร้อยละ 69.8) มีมาตรฐานตามเกณฑ์ข้อที่ 1 รองลงมา มีมาตรฐานตามเกณฑ์ข้อที่ 5 และ 7 ร้อยละ 65.1 ในทางตรงกันข้ามพบว่าการประเมินเพิ่มผลงานส่วนมากไม่มีมาตรฐานตามเกณฑ์ข้อที่ 6 โดยมีมาตรฐานตามเกณฑ์ข้อนี้เพียงร้อยละ 41.9 เท่านั้น

2. ด้านความเป็นไปได้ พบว่า การประเมินเพิ่มผลงานมากกว่าร้อยละ 70 มีมาตรฐานตามเกณฑ์ตามความเป็นไปได้ทุกเกณฑ์ โดยมีมาตรฐานมากที่สุดตามเกณฑ์ข้อที่ 1 (ร้อยละ 86)

3. ด้านความเหมาะสม การประเมินเพิ่มผลงานส่วนมาก (ร้อยละ 97.7) มีมาตรฐานตามเกณฑ์ข้อที่ 6 รองลงมา มีมาตรฐานตามเกณฑ์ข้อที่ 9 ร้อยละ 88.4 ในทางตรงกันข้ามพบว่าการประเมินเพิ่มผลงานส่วนมากไม่มีมาตรฐานตามเกณฑ์ข้อที่ 1 โดยมีมาตรฐานตามเกณฑ์ข้อนี้เพียงร้อยละ 37.2

4. ด้านความถูกต้อง การประเมินเพิ่มผลงานส่วนมาก (ร้อยละ 83.7) มีมาตรฐานตามเกณฑ์ข้อที่ 5 รองลงมา มีมาตรฐานตามเกณฑ์ข้อที่ 3 และ 10 ร้อยละ 81.4 ในทางตรงกันข้ามพบว่าการประเมินเพิ่มผลงานส่วนมากไม่มีมาตรฐานตามเกณฑ์ข้อที่ 2, 6, 7 และ 8 โดยมีมาตรฐานตามเกณฑ์ข้อดังกล่าวนี้เพียงร้อยละ 37.2, 30.2, 20.9 และ 41.9 ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่าตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพตามมาตรฐานการประเมินโดยรวม ด้านอรรถประโยชน์และด้านความถูกต้องมี 4 ตัวแปร คือ วัตถุประสงค์ของการประเมินเพิ่ม ระยะเวลาการทำเพิ่ม การนำผลการประเมินไปใช้ และความตรงของการประเมินเพิ่ม ด้านความเป็นไปได้อธิบายได้ด้วยตัวแปร 3 ตัว คือ วัตถุประสงค์การประเมินเพิ่ม ระยะเวลาการทำเพิ่ม และการนำผลการประเมินไปใช้ ส่วนด้านความเหมาะสมอธิบายได้ด้วยตัวแปร 6 ตัว คือ วัตถุประสงค์ของการประเมินเพิ่ม ระยะเวลาการทำเพิ่ม ผู้กำหนดเกณฑ์การเลือกชิ้นงาน ผู้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินชิ้นงาน การนำผลการประเมินไปใช้ และความตรงของการประเมินเพิ่ม โดยค่า F จากการคำนวณมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 การพัฒนาและการตรวจสอบกระบวนการประเมินเพิ่มผลงาน

3.1 การพัฒนากระบวนการประเมินเพิ่มผลงาน

ผลการสังเคราะห์เอกสารและรายงานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิमान การวิเคราะห์เนื้อหา และการประเมินอภิमान สรุปได้ว่า กระบวนการประเมินเพิ่มผลงานประกอบด้วยขั้นตอน 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายและทิศทางการทำงานเพิ่มฯ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายและทิศทางการทำงานเพิ่มผลงาน โดยครูและนักเรียนกำหนดร่วมกันเพื่อประเมินความก้าวหน้า ในประเด็น การวางแผนการสอน การกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนและการประเมินเพิ่มผลงาน

2. การกำหนดวิธีดำเนินการจัดทำเพิ่มฯ มีการกำหนดวิธีดำเนินการจัดทำเพิ่มผลงาน โดยครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดรายละเอียด ในประเด็นเกณฑ์การคัดเลือกชิ้นงาน การคัดเลือกชิ้นงานบรรจุเพิ่ม ตามเกณฑ์ที่กำหนดและวิธีจัดทำเพิ่มผลงาน

3. การพัฒนาเพิ่มฯ มีการพัฒนาเพิ่มผลงาน ในประเด็นการวางแผนจัดทำเพิ่มผลงาน โดยการศึกษาดูอย่างเพิ่มผลงาน กำหนดโครงร่างของเพิ่มผลงาน และคัดเลือกชิ้นงาน ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การพัฒนาเพิ่มผลงาน โดยการศึกษชิ้นงาน ที่คัดเลือกไว้ สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับชิ้นงาน ที่มีความเหมาะสมกับการบรรจุลงในเพิ่ม และสะท้อนความคิด เกี่ยวกับการสร้างเพิ่ม และการนำเสนอเพิ่มผลงานโดยการจัดรูปแบบเพิ่มผลงาน ที่ประกอบด้วยสาระ 3 ส่วน คือ สารบัญเพิ่ม คำบรรยายสรุป และชิ้นงานการสะท้อนความคิดเห็น เกี่ยวกับการสร้างเพิ่มฯ

4. การประเมินเพิ่มฯ มีการกำหนดผู้ประเมินเพิ่มผลงานที่ประกอบด้วย ตัวผู้ทำเพิ่มและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ทำเพิ่มผลงาน เช่น ครู เพื่อน ผู้ปกครอง และมีการให้คะแนนเพิ่มผลงาน โดยใช้ scoring rubric

5. การอภิปรายและการสะท้อนความคิดต่อผลการประเมินเพิ่มฯ มีการอภิปรายผลและการสะท้อนความคิดต่อผลการประเมินเพิ่มผลงานโดยครูและนักเรียน

6. การวางแผนปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มฯ ในจุดที่ยังบกพร่องให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีครูและนักเรียนเป็นผู้ร่วมประชุมหลัก

7. การใช้ประโยชน์จากผลการประเมินเพิ่มผลงานให้ตรงจุดประสงค์และใช้ได้อย่างหลากหลาย ในการพัฒนารูปแบบการประเมินผู้เรียนโดยใช้เพิ่มผลงานที่กำหนดไว้ 7 ขั้นตอนดังกล่าวผู้วิจัยกำหนดรูปแบบของการประเมินเพิ่มได้จากลักษณะของขั้นตอน 4 ขั้น คือ ขั้นตอนที่ 1, 3, 4 และ 5 ทำให้เกิดรูปแบบของการประเมินเพิ่มผลงานรวม 16 รูปแบบ เป็นรูปแบบการประเมินที่มีความเหมาะสม 3 รูปแบบ

3.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการจำนวน 12 ท่าน ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยสรุปดังนี้

1) กระบวนการประเมินเพิ่มผลงานที่เหมาะสมไม่ควรยึดติดขั้นตอนมากเกินไป ควรคำนึงถึงสาระที่ได้จากการประเมินเพิ่มผลงานว่าได้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

2) กระบวนการประเมินเพิ่มผลงานที่เหมาะสมควรนำเสนอเทคนิคหรือวิธีดำเนินการเพื่อให้การประเมินเพิ่มผลงานเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาความรู้ความสามารถผู้ทำเพิ่ม การใช้ควรเป็นไปตามเงื่อนไขหรือสถานการณ์ที่เหมาะสม เช่น การใช้การประเมินเพิ่มผลงานกับรายวิชาที่ไม่เหมาะสมกับลักษณะของธรรมชาติเนื้อหาวิชา

3) หัวใจของการประเมินเพิ่มผลงานอีกประการก็คือ การนำเสนอเพิ่มผลงานที่จะเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ทำเพิ่ม อีกทั้งการชื่นชมผลงานจะก่อให้เกิดการพัฒนาผู้ทำเพิ่มด้วย

4) สิ่งสำคัญสำหรับการเริ่มต้นใช้การประเมินเพิ่มผลงานคือครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถในการวางแผนการสอน รวมทั้งการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อให้เกิดชิ้นงานที่เป็นหลักฐานแสดงถึงความสามารถของผู้ทำเพิ่มได้ดีที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่นำเสนอในแต่ละตอน มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเอกสารและรายงานวิจัย

เอกสารและรายงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ผู้วิจัยประเมินคุณภาพของเอกสารแยกแต่ละประเภทพบว่า เอกสารส่วนมาก (ร้อยละ 36.4) มีคะแนนคุณภาพต่ำกว่าร้อยละ 60 ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์คุณภาพของเอกสารที่จะนำมาสังเคราะห์เพื่อพัฒนากระบวนการประเมินเพิ่มผลงานว่าต้องเป็นเอกสารที่มีคะแนนคุณภาพตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป ซึ่งพบว่าเอกสารตามเกณฑ์ดังกล่าวมีเพียงร้อยละ 10.9 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าเกณฑ์ระดับคุณภาพของการประเมินคุณภาพซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นเป็นเกณฑ์ที่กำหนดตามหลักวิชาการเกินไป เช่น เกณฑ์การประเมินคุณภาพหนังสือ/ตำรา หรือบทความวิชาการ ระดับคุณภาพของเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้สูงเกินไป อีกทั้งเอกสารที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาครั้งนี้มีเอกสารที่พิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นการให้ความรู้เบื้องต้นเป็นส่วนมาก ลักษณะเนื้อหาเป็นการส่งเสริมหรือให้ความรู้ แง่คิดอย่างกว้าง ๆ ไม่ลงลึกในรายละเอียดเท่าใดนัก จึงทำให้การประเมินตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคะแนนคุณภาพต่ำ แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาเอกสารอย่างลึกซึ้ง ผู้วิจัยพบว่าเอกสารทุกเรื่องมีสารสนเทศสำคัญที่ควรนำมาเป็นข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงไม่ตัดเอกสารที่มีคะแนนคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดออก และนำเอกสารทุกเรื่องมาเป็นข้อมูลในการสังเคราะห์กระบวนการประเมินเพิ่มผลงาน

การที่คุณภาพของเอกสารและรายงานวิจัยมีระดับต่ำ ประเด็นที่น่าสนใจจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปซึ่งอาจมีความเกี่ยวข้องกันได้ คือ จากการวิเคราะห์ข้อมูลการมีเนื้อหาสาระของการประเมินเพิ่มผลงาน (ตาราง 5) พบว่าเอกสารและรายงานวิจัยส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 50) ไม่มีการนำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับองค์ประกอบของเพิ่ม ทฤษฎี/หลักการในการประเมินเพิ่ม เนื้อหาสาระเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องของเพิ่มผลงาน

ในการเรียนการสอน และเนื้อหาสาระเกี่ยวกับประเภทของแฟ้ม ตัวแปรเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของ เอกสารและรายงานวิจัย รวมทั้งค่าขนาดอิทธิพลและคะแนนคุณภาพตามมาตรฐานการประเมินได้

ประเด็นที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งก็คือปีที่จัดพิมพ์เอกสาร ซึ่งพบว่าช่วงที่การประเมินแฟ้มผลงานกำลัง เป็นที่สนใจ คือ ปี พ.ศ. 2540-2541 เพราะมีเอกสารตีพิมพ์เป็นจำนวนมากกว่าปีอื่น ๆ อีกทั้งเนื้อหาสาระ เกี่ยวกับการประเมินแฟ้มผลงานในเอกสารจะมีความคล้ายคลึงกัน เช่น ขั้นตอนการประเมินแฟ้มผลงาน จาก เอกสารประเภทหนังสือพบว่าส่วนมาก (ร้อยละ 76.9) กำหนดขั้นตอนการประเมินแฟ้มผลงาน 10 ขั้นตอน ซึ่งเป็นไปได้ว่าเอกสารมีแหล่งอ้างอิงเดียวกัน ซึ่งก็สอดคล้องกับการศึกษาแหล่งที่มาของเอกสารอ้างอิงที่พบว่า เอกสารส่วนมากมีการอ้างอิงเอกสารหรือหนังสือของกรมวิชาการมากที่สุด และพบว่ากรมวิชาการเป็นแหล่งที่ พิมพ์เผยแพร่เอกสารทั้งในรูปแบบหนังสือ บทความวิชาการมากที่สุด

2. ผลการสังเคราะห์เอกสารและรายงานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิธาน

รายงานวิจัยที่นำมาคำนวณค่าขนาดอิทธิพลจำนวน 12 เล่ม พบว่ามีค่าขนาดอิทธิพล 79 ค่า ค่าขนาดอิทธิพลที่ปรับแก้แล้วมีค่าเฉลี่ย 0.98 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.15 ซึ่งแสดงว่า การประเมินแฟ้ม ผลงานมีประสิทธิภาพเพียงพอให้ทราบว่า นักเรียนที่ใช้การประเมินแฟ้มผลงานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กว่ากลุ่มที่ไม่ใช้ ผลสรุปดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชาย มิ่งมิตร (2539), ยุพา เวียงกลม (2541), กนกวรรณ บั๋งทอง (2542) ประภากร กองตาพันธ์ (2541) และ สุทธิษา กุ่ยฉนวน (2541) ซึ่ง ศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มที่ใช้การประเมินแฟ้มผลงานสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้

3. ผลการสังเคราะห์เอกสารและรายงานวิจัยด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

จากผลการสังเคราะห์กระบวนการประเมินแฟ้มผลงานที่ประกอบด้วย 7 ขั้นตอนและผู้วิจัยนำ เสนอนั้น แต่ละขั้นตอนมีความสอดคล้องกับข้อมูลในเอกสารและรายงานวิจัยที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา โดยขั้น ตอนที่ผู้วิจัยนำเสนอ คือ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายและทิศทางการทำงาน 2) การกำหนดวิธีดำเนินการจัด ทำแฟ้ม 3) การพัฒนาแฟ้ม 4) การประเมินแฟ้ม 5) การอภิปรายและสะท้อนความคิดต่อผลการ ประเมินแฟ้ม 6) การวางแผนปรับปรุงและพัฒนาแฟ้ม และ 7) การใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน กระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอน 7 ขั้นตอนนี้ พบว่าเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนการดำเนินงานในเชิง ทฤษฎีมากกว่า เนื่องจากในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไม่พบว่ามีผลการประเมินแฟ้มผลงานใดที่มีการดำเนินการใน ขั้นตอนที่ 6 ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า การประเมินแฟ้มผลงานสำหรับประเทศไทยยังนับว่าเป็นนวัตกรรมใหม่ มี การดำเนินการยังไม่ครบวงจร ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ศึกษาในเรื่องปีที่พิมพ์เอกสารและงานวิจัยที่มีการตี พิมพ์ครั้งแรกในปี 2539 อีกทั้งในช่วงต้น ๆ เอกสารบางส่วนยังอยู่ในรูปของเอกสารอัดสำเนาการจัดพิมพ์ เป็นรูปเล่มยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ดังนั้นการประเมินแฟ้มผลงานในประเทศไทยยังต้องใช้เวลาอีกระยะหนึ่งจึง จะครบวงจร หรืออาจจะเป็นเพราะว่าการประเมินแฟ้มผลงานในประเทศไทยมีแนวทางการดำเนินงานส่วน มากเป็นไปตามขั้นตอนที่กรมวิชาการกำหนด ซึ่งจากศึกษาพบว่าขั้นตอนในการประเมินแฟ้มผลงานของกรมิวิชา การไม่มีการกำหนดขั้นตอนดังกล่าวไว้ ดังนั้นจึงไม่พบขั้นตอนนี้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ซึ่งผลการวิจัยในตอนนี้อาจสอดคล้องกับผลการตรวจสอบความเหมาะสมของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นที่ว่า การดำเนินการเพิ่มผลงานยังเป็นสิ่งใหม่สำหรับวงการศึกษาในประเทศไทย ครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเป็นจำนวนมากได้สอบถามผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการดำเนินการประเมินเพิ่มผลงานที่ถูกต้องเป็นอย่างไร

4. ผลการประเมินอภิमान

ผลการตรวจสอบคุณภาพการประเมินเพิ่มผลงานจากรายงานวิจัยและการศึกษาภาคสนาม โดยใช้แบบประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการประเมินที่ผู้วิจัยสังเคราะห์จากมาตรฐานการประเมินของ Stafflebeam และคณะ (1981) และจากรายการตรวจสอบงานประเมินของ Scriven (1991) พบว่า การประเมินเพิ่มผลงานส่วนมาก (ร้อยละ 48.8) มีคะแนนคุณภาพการประเมินต่ำกว่าร้อยละ 60 การประเมินเพิ่มผลงานจากการศึกษาภาคสนามมีคุณภาพตามมาตรฐานการประเมินโดยรวมสูงกว่าการประเมินจากรายงานวิจัย เป็นเพราะการนำเสนอรายงานวิจัยไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการประเมินเพิ่มผลงานเพียงพอในประเด็นที่ผู้วิจัยทำการประเมิน จึงทำให้ผลการประเมินคุณภาพมีค่าน้อย แต่จากการศึกษาภาคสนามเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามรวมทั้งการสัมภาษณ์ในรายละเอียดที่ต้องการได้ด้วยจึงได้ข้อมูลครบถ้วนกว่าการศึกษาจากรายงานวิจัย

5. ข้อจำกัดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดหลายประการดังนี้

5.1 รายงานวิจัยที่นำมาศึกษามีจำนวนน้อยเกินไป เพราะในช่วงที่ดำเนินการวิจัยยังมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการประเมินเพิ่มผลงานยังไม่มากนัก

5.2 ขั้นตอนที่น่ามาสังเคราะห์รูปแบบการประเมินเพิ่มผลงานมีเพียง 4 ขั้นตอนเท่านั้นที่มีลักษณะแตกต่างกัน จึงทำให้ได้รูปแบบในการประเมินเพิ่มผลงานเพียง 16 รูปแบบ หากมีการศึกษารายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานการประเมินเพิ่มผลงานให้ละเอียดน่าจะได้รูปแบบมากขึ้น

5.3 การวิเคราะห์เนื้อหาไม่มีผลการวิเคราะห์อย่างเจาะลึกจึงไม่มีรายละเอียดสำหรับรายงานวิจัยที่มีค่าขนาดอิทธิพลและคุณภาพตามมาตรฐานการประเมินสูง

5.4 การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิमानไม่มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าขนาดอิทธิพลและคุณลักษณะงานวิจัย ดังนั้นจึงทำให้ไม่ได้ลักษณะของการประเมินเพิ่มผลงานที่มีค่าขนาดอิทธิพลสูง

ข้อจำกัดดังกล่าวส่วนหนึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากเอกสารและรายงานวิจัยมีจำนวนน้อยจึงทำให้ตัวแปรหลายตัวไม่มีความแปรปรวน อีกส่วนหนึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากผู้วิจัยกำหนดประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะงานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับรูปแบบการประเมินเพิ่มผลงานตามกรอบการสังเคราะห์เอกสารและรายงานวิจัย มิได้กำหนดประเด็นที่มีอยู่จริงในรายงานวิจัย หากมีการกำหนดประเด็นให้ครอบคลุมทุกลักษณะจะทำให้มีข้อจำกัดน้อยลง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ยังมีข้อจำกัดเนื่องจากเอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินเพิ่มผลงานซึ่งใช้เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนจำกัด ประกอบกับการกำหนดประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะงานวิจัยด้านรูปแบบการประเมินเพิ่มผลงานยังขาดรายละเอียด จึงควรมีการทำวิจัยซ้ำเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการวิจัย

2. การวิจัยครั้งนี้ ใช้เทคนิคการสังเคราะห์รายงานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิमानร่วมกับการประเมินอภิमानเป็นเครื่องมือในการสังเคราะห์สารสนเทศเพื่อพัฒนาระบบการประเมินเพิ่มผลงานและการพัฒนาแนวทางการใช้ประโยชน์จากการประเมินเพิ่มผลงาน แต่ในกระบวนการสังเคราะห์สารสนเทศดังกล่าวผู้วิจัยยังมีได้เชื่อมโยงผลการสังเคราะห์อภิमानและผลการประเมินอภิमानโดยวิเคราะห์ร่วมกับคะแนนคุณภาพของรายงานวิจัยและคะแนนคุณภาพตามมาตรฐานการประเมินรายด้าน จึงควรมีการวิจัยที่วิเคราะห์เชื่อมโยงผลการสังเคราะห์ดังกล่าว เพื่อให้ได้รูปแบบการประเมินเพิ่มผลงานที่เหมาะสมต่อไป

3. คะแนนคุณภาพตามมาตรฐานการประเมินของการประเมินเพิ่มผลงานในรายงานวิจัยสำหรับการวิจัยครั้งนี้ค่อนข้างต่ำเนื่องจากในรายงานวิจัยไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับการกระบวนการประเมินเพิ่มผลงานส่วนคะแนนคุณภาพตามมาตรฐานการประเมินจากการศึกษาภาคสนามโดยเฉลี่ยจะมีค่าสูงเนื่องจากผู้วิจัยสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ คะแนนคุณภาพตามมาตรฐานในรายงานวิจัยในครั้งนี้จึงอาจมีค่าต่ำกว่าความเป็นจริง จึงควรมีการสร้างแบบประเมินที่คำนึงถึงข้อจำกัดในการวิจัยครั้งต่อไป

4. รูปแบบการประเมินเพิ่มผลงานและแนวทางการใช้ประโยชน์จากการประเมินเพิ่มผลงานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้รับการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ แต่ยังมีให้นำไปปฏิบัติจริง ควรมีการนำไปทดลองใช้ในสภาพการณ์จริงให้ได้หลักฐานการวิจัยเชิงประจักษ์ต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผลการวิจัยสรุปได้ว่าค่าขนาดอิทธิพลของการประเมินเพิ่มผลงานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.98 แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนที่มีการประเมินเพิ่มผลงานและการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินเพิ่มผลงานทำให้ได้คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ดังนั้นหน่วยงานผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาคควรสนับสนุน ส่งเสริม ให้มีการประเมินเพิ่มผลงานและการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินเพิ่มผลงาน

2. ผลการวิจัยสรุปว่าการประเมินเพิ่มผลงานรูปแบบที่เหมาะสมต้องเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอน ดังนั้นครูผู้สอนควรได้รับการชี้แนะให้เข้าใจและสามารถใช้การประเมินเพิ่มผลงานให้สอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอน

3. ตามหลักการประเมินเพิ่มผลงานที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยสรุปได้ว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการประเมิน ดังนั้นครูผู้สอนควรพิจารณาให้นักเรียน ครูสนับสนุนการสอน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินด้วย โดยให้มีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นการวางแผนการประเมิน